

ШАВЛІЯ ЛІКАРСЬКА – ПЕРСПЕКТИВНЕ ДЖЕРЕЛО ОТРИМАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ БАКТЕРІАЛЬНИХ УРАЖЕНЬ ШКІРИ

Юдіна Ю.В., Грубник І.М., Демченко І.І., Великий Д.Л.,
Куценко С.А., Чорна О.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут, м. Харків»*

За даними ВОЗ інфекції шкіри і м'яких тканин різної етіології становлять 1/3 всіх інфекційних захворювань. І в даний час існує необхідність в створенні високоефективних лікарських препаратів, що володіють високою терапевтичною активністю і безпекою; що володіють мінімальною побічною дією і відсутністю токсико-алергічних реакцій; а також характеризуються відсутністю формування до них лікарської резистентності у мікроорганізмів. На фармацевтичному ринку України препарати для лікування бактеріальних уражень шкіри представлені в основному м'якими лікарськими формами, що містять синтетичні антибіотики, які викликають не тільки звикання, але й мають широкий спектр побічних ефектів. На відміну від синтетичних лікарських засобів терапевтичний ефект фітопрепаратів обумовлений дією не тільки основної речовини, але часто і всім комплексом біологічно активних речовин, що містяться в рослині.

Широко використовуються у фармацевтичній і клінічній практиці рослиною є шавлія лікарська (*Salvia officinalis*). Листя шавлії містять до 2,5% ефірного масла, до складу якого входять цинеол, пінен, туйон, борнеол та інші терпенові сполуки, а також фенольні сполуки – флавоноїди (проіхводніе лютеоліна і апигенина), дубильні речовини, похідні гідроксикоричних кислот (розмаринова, кадова, хлорогенова, феруловая), цукру і полісахариди, вітаміни групи В і РР, тритерпенові сапоніни - похідні урсолової і олеанолової кислот.

Природні антибактеріальні компоненти містяться в різних частинах трави шавлії, в тому числі і в коренях, в складі яких знайдено суму хінонов, що відносяться головним чином до похідним ройлеанона. Доведено, що екстракти з коріння шавлії мають високу антибактеріальну активність відносно *Staphylococcus aureus*, *Bacillus subtilis*, *Pseudomonas aeruginosa*, та виявляють протизапальну, протисвербіжну дією при лікуванні екземи, нейродермітів та інших захворювань шкіри.

Нами було дослідження з розробки складу та технології гелю, що містить екстракт кореню шавлії. Було отримано 20 експериментальних зразків гелю, які оцінювали за органолептичними показниками, реологічними, мікробіологічними та фізико-хімічними властивостями. Для приготування зразків гелю екстракт розчиняли в спирті етиловому 96% у співвідношенні 1:10. Потім розчин додавали у гелеутворювач (Карбопол різних марок, КМЦ, ГПМЦ), після чого вводили допоміжні речовини (гліцерин, пропіленгліколь (ПГ), ПЕГ 400, розчин Полосамер П 188, вазелінове масло). Суміш гомогенізували. За результатами проведених досліджень в якості заключного обраний склад гелю, що включає екстракт коренів шавлії лікарської, спирт етиловий 96%, гліцерин, ПГ, Карбопол 1%.